

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotimaisesta tärkkelystuotannosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi kolmivuotinen laki kotimaisesta tärkkelystuotannosta. Kotimaisen tuenalaisen perunatärkkelystuotannon määrää ehdotetaan edelleenkin rajoitettavaksi valtion talousarvioon vuosittain otettavalla kiinteällä määrärahalla, jonka puitteissa vuosittain kotimaassa viljeltävästä tärkkelysperunasta valmistettava perunatärkkelys alennetaan tärkkelyksen kansainvälisen markkinahinnan tasolle. Tuen määrätymisperusteista ehdotetaan säädettäväksi siten, etteivät alle 20 prosentin suuruiset maailmanmarkkinahinnan muutokset vaikuttaisi tärkkelystuen määrään. Tärkkelystuella ehdotetaan säädettäväksi myös satovuosittain määräytyvä kiinteä kilokohtainen enimmäismäärä.

Esitykseen ei sisälly voimassa olevan lain mukaisia säännöksiä kotimaassa viljellyn tärkkelysperunan hinnan tai tuenalaisen tärkkelys-

määrän vahvistamisesta. Näistä maataloustuotajien keskusjärjestöt ja tärkkelysteollisuutta edustava järjestö voivat tärkkelystuen enimmäismäärien puitteissa vapaasti sopia. Ehdotuksen mukaan kotimaista tärkkelystuotantoa koskevan lainsäädännön voimassaoloajan toiminnassa ollutta maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimivaa tärkkelysasiain neuvottelukuntaa ei enää asetettaisi. Viljatärkkelystuotannon tukeminen ehdotetun lain mukaan on periaatteessa mahdollista valtion talousarvion puitteissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 lukuun ottamatta tärkkelyksen kansainvälisen vertailuhinnan määrittämistä koskevaa säännöstä, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetun lain (1334/87) tavoitteena on luoda edellytykset pitkäjänteiselle tärkkelystuotannolle ja tuotannon ohjaamiselle niin, että eri tärkkelyslajien tuotanto ja markkinointi voitaisiin turvata sekä ylläpitää sellaista tärkkelyksen kotimaisuusasetta, joka olisi maatalous- ja teollisuuspoliittisesti sekä valtiontalouden kannalta tarkoituksenmukainen.

Valtion talousarvioissa tärkkelystuotannon

tukeen varattua määrärahaa on lain voimassaoloaikana käytetty ensisijaisesti puunjalostusteollisuuden raaka-aineeksi valmistetun perunatärkkelyksen hinnanalennuskorvauksiin.

Tärkkelysperunan tuotantomäärä on viime vuosina ollut lähes kolmasosa perunan koko tuotantomäärästä. Tärkkelysperunaa on viljelty vuosittain lähes 9 000 peltihehtaarilla. Laki säädettiin aluksi olemaan voimassa kolme vuotta, mutta sen voimassaoloaikaa jatkettiin kaksi kertaa yhdellä vuodella. Voimassa olevan voimaantulosäännöksen perusteella laki koskee satovuosina 1988/89—1992/93 kotimaassa

markkinoitavaa perunatärkkelystä ja vuosina 1988—1992 kotimaassa markkinoitavaa vilja-tärkkelystä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Kotimaisen tärkkelystuotannon turvaamiseksi ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kotimaaisesta tärkkelystuotannosta, joka olisi voimassa kolme vuotta. Valtion varoista maksettavalla tuella ehdotetaan kotimaassa tuotetun perunatärkkelyksen hinta edelleenkin alennettavaksi tärkkelyksen kansainvälisen markkinahinnan tasolle. Tärkkelystuotannon määrää rajoitettaisiin valtion talousarvioon osoitettavalla kiinteällä määrärahalla, josta olisi säännös laissa. Tärkkelystuen enimmäismäärä on voimassa olevan lain perusteella satovuonna 1992/93 71 miljoonaa markkaa. Tärkkelystuen enimmäismääräksi ehdotetaan satovuodelta 1993/94 69 miljoonaa markkaa, satovuodelta 1994/95 67 miljoonaa markkaa ja satovuodelta 1995/96 64,5 miljoonaa markkaa. Perunatärkkelyskiloa kohti lasketulle tärkkelystuelle ehdotetaan myös säädettäväksi enimmäismäärät, jotka olisivat satovuodelta 1993/94 2,70 markkaa, satovuodelta 1994/95 2,60 markkaa ja satovuodelta 1995/96 2,50 markkaa.

Tärkkelystuella kotimaassa tuotetun perunatärkkelyksen hinta alennetaan tärkkelyksen kansainvälisen markkinahinnan tasolle. Tarkoituksena on, että tärkkelyksen kansainvälinen markkinahinta voisi vaihdella enintään 20 prosenttia vaihtelun vaikuttamatta tärkkelystuen määrään. Hinnanvaihteluiden vertaamista varten maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi syyskuussa 1992 tärkkelykselle kansainvälisen vertailuhinnan lain voimassaoloajaksi. Jos tärkkelyksen kansainvälinen markkinahinta satovuoden aikana on laskenut vertailuhinnasta enemmän kuin 20 prosenttia, on tärkkelystuen määrää korotettava raja-arvon ylittävällä määrällä. Vastaavasti tärkkelystukea on vähennettävä, jos tärkkelyksen kansainvälinen markkinahinta on noussut enemmän kuin 20 prosentilla vertailuhinnasta, raja-arvon ylittävällä määrällä. Tärkkelystuki määritellään ja maksetaan kuukausittain. Satovuoden puitteissa kuukausittaiset tärkkelystuen lisäykset ja vähennykset lasketaan yhteen. Jos kuukausittain maksettavien tärkkelystuen määrien yhteismäärä satovuoden aikana ylittäisi kyseisen satovuoden

enimmäismäärän, olisi tärkkelystukeen osoitettua määrärahaa lisättävä vastaavalla määrällä.

Vuoden 1993 alusta lukien maatilahallitus lakkautetaan. Voimassa olevassa laissa maatilahallitukselle kuuluvat tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle. Ministeriön tehtävänä olisi tärkkelystuen maksaminen sekä erilaiset maksamiseen liittyvät valvontatehtävät. Ministeriöllä olisi voimassa olevan lain mukaisesti myös oikeus antaa lain täytäntöönpanosta tarkempia määräyksiä.

Kotimaista tärkkelystuotantoa koskevan lainsäädännön koko voimassaoloajan on maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toiminut tärkkelysasiain neuvottelukunta. Tehtävien vähentymisen vuoksi esitykseen ei enää sisälly ehdotusta neuvottelukuntaa koskevaksi säännökseksi.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä organisaatioon kohdistuvia vaikutuksia. Esityksen mukaan voimassa olevassa laissa tarkoitettua tärkkelysasiain neuvottelukuntaa ei enää asetettaisi. Eräät maatilahallitukselle aikaisemmin kuuluneet tehtävät ehdotetaan viraston lakkauttamisen johdosta siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle.

Tärkkelyksen markkinointia on vuodesta 1990 lukien tuettu valtion varoin seuraavasti:

Vuosi	Tuenalainen käyttö milj. kg	Hinnanalennuskorvaus	
		p/kg	milj. mk
1990	22,5	310	69,8
1991	26,2	313	81,9
1992	24,0	304	73,0
1993	—	—	71,0

Perunatärkkelyksen tuotantoa tuetaan satovuosittain. Valtion talousarvioihin olisi vuosittain varattava kiinteä määräraha hinnanalennuskorvausten maksamiseen seuraavasti:

Vuosi	Satovuosi	Määräraha (milj. mk)
1994	1993/94	69,0
1995	1994/95	67,0
1996	1995/96	64,5

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousmi-

nisteriössä. Valmistelutyössä on kuultu alan etujärjestöjä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Yleiset säännökset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain tavoite sekä määriteltäväksi satovuosi. Tärkkelystukea ei enää ehdoteta maksettavaksi tärkkelystä markkinoiville yhteisöille. Uusien yritysten alalle pääsyä ei enää ehdoteta rajoitettavaksi. Muilta osin ehdotus vastaa voimassa olevan lain sisältöä.

2 §. *Tärkkelystuen määrä.* Tärkkelystuen kokonaismäärälle ja tärkkelyskiloa kohti laskettavalle tuelle ehdotetaan säädettäväksi satovuositaiset enimmäismäärät. Valtio ei ohjaisi kotimaista tärkkelystuotantoa tämän lain nojalla muilla keinoin kuin tärkkelystuella, jonka kokonaismäärä olisi satovuodelta 1993/94 69 miljoonaa markkaa, satovuodelta 1994/95 67 miljoonaa markkaa ja satovuodelta 1995/96 64,5 miljoonaa markkaa. Vastaavasti tärkkelyskiloa kohti laskettu tuki olisi satovuonna 1993/94 enintään 2,70 markkaa, satovuonna 1994/95 enintään 2,60 markkaa ja satovuonna 1995/96 enintään 2,50 markkaa. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan voimassa olevan lain mukaisesti säädettäväksi viljatärkkelyksen tukemisen mahdollisuudesta.

3 §. *Tärkkelystuen perusteet.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tärkkelystuen yleisistä edellytyksistä ja perusteista. Tuen yleisperiaate ehdotetaan säädettäväksi 1 momentissa. Periaate vastaa voimassa olevan lain sisältöä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi syyskuussa 1992 tärkkelykselle kansainvälisen vertailuhinnan lain voimassaoloajaksi.

Tärkkelystuki olisi voimassa olevan käytännön mukaisesti tarkoitus maksaa kuukausittain hakemusten perusteella. Tämän vuoksi tuen taso joudutaan määrittelemään kuukausittain. Tarkoituksena olisi mahdollistaa 20 prosentin hintavaihtelu mainitusta vertailuhinnasta sen vaikuttamatta tärkkelystuen määrään. Jos tärkkelyksen kansainvälinen hinta satovuoden

aikana olisi alentunut enemmän kuin 20 prosenttia vertailuhinnasta, olisi tärkkelystukea lisättävä raja-arvon ylittävällä määrällä. Jos tärkkelyksen kansainvälinen markkinahinta olisi noussut enemmän kuin 20 prosenttia vertailuhinnasta, tärkkelystukea olisi vähennettävä raja-arvon ylittävällä määrällä. Satovuonna kuukausittain maksetut tärkkelystuen lisäykset ja vähennykset laskettaisiin yhteen. Jos kuukausittain maksettavan tärkkelystuen yhteismäärä satovuoden aikana ylittäisi 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, olisi tärkkelystukeen osoitettua määrärahaa lisättävä vastaavalla määrällä.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, mitä on pidettävä tärkkelysperunan hintana. Valtion viranomaisen ei enää vahvistaisi hintaa, vaan maataloustuottajien keskusjärjestöt ja tärkkelysteollisuutta edustava järjestö voisivat asiasta vapaasti sopia. Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi viljatärkkelykselle maksettavan tuen perusteiden päättämisestä. Valtioneuvoston olisi vuosittain tehtävä asiasta päätös helmikuun loppuun mennessä. Ehdotus on voimassa olevan lain mukainen.

4 §. *Tärkkelyksen käyttötarkoitukset ja yhteisöjen osuudet.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuenalaisen tärkkelyksen käyttötarkoituksista. Päätösvalta asiassa ehdotetaan annettavaksi edelleen maa- ja metsätalousministeriölle. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tärkkelystä valmistavien yhteisöjen osuuksien jakamisesta 2 §:n 1 momentissa tarkoitetusta tärkkelystuesta. Päätöksen asiassa tekisi kaikissa tapauksissa maa- ja metsätalousministeriö. Ehdotus vastaa voimassa olevassa laissa olevaa säännöstä pienin muutoksin.

5 §. *Tärkkelystuen ottaminen valtion talousarvioon.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtion talousarvioon vuosina 1994—1996 kotimaisen tärkkelystuotannon tukemista varten osoitettavasta määrärahasta. Ehdotus vastaa

teknisesti voimassa olevan lain sisältöä. Mainittuja määrärahoja jouduttaisiin kuitenkin korottamaan, jos tärkkelyksen kansainvälinen hinta alenisi yli 20 prosenttia vuonna 1992 syyskuussa määritellystä tärkkelyksen kansainvälisestä vertailuhinnasta.

6 §. *Tärkkelystuen hakeminen ja maksaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tärkkelystuen maksamisesta. Maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta tehtävä ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriölle. Teknisesti ehdotus vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia.

7 §. *Yhteisöjen velvollisuudet.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tärkkelystuotantoa harjoittavien yhteisöjen velvollisuuksista. Maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta valvontavastuu ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle. Yhteisöiltä ei enää vaadittaisi tärkkelyksen hinnoittelulaskelmia eikä raportteja kustannus- ja kannattavuusseurannasta. Muilta osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

8 §. *Laiminlyönnin seuraukset.* Pykälässä eh-

dotetaan säädettäväksi laiminlyönnin seurauksista. Maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta ehdotetaan valvonta vastuu annettavaksi maa- ja metsätalousministeriölle. Muilta osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

9 §. *Liikesalaisuus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi liikesalaisuudesta. Ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

10 §. *Valtuutussäännös.* Ehdotettu valtuutussäännös vastaa voimassa olevaa lakia.

11 §. *Voimaantulo.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain voimaantulosta ja voimassaolosta.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Lain 3 §:n 2 momentti ehdotetaan kuitenkin tulevaksi voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kotimaisesta tärkkelystuotannosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yleiset säännökset

Kotimaisen tärkkelystuotannon turvaamiseksi maksetaan valtion talousarvion puitteissa tukea kotimaisesta perunasta ja viljasta tärkkelystä valmistaville yhteisöille sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Satovuodella tarkoitetaan tässä laissa heinäkuun 1 päivän ja kesäkuun 30 päivän välistä ajanjaksoa.

2 §

Tärkkelystuen määrä

Kotimaassa tuotetusta perunasta valmistetun perunatärkkelyksen tuen enimmäismäärä satovuonna 1993/94 on 69 miljoonaa markkaa, satovuonna 1994/95 67 miljoonaa markkaa ja satovuonna 1995/96 64,5 miljoonaa markkaa.

Tärkkelystuen perunatärkkelyskiloa kohti laskettu enimmäismäärä on satovuoden

1993/94 osalta 2,70 markkaa, satovuoden 1994/95 osalta 2,60 markkaa ja satovuoden 1995/96 osalta 2,50 markkaa.

Kotimaisesta viljasta valmistetun viljatärkkelyksen markkinointiin voidaan myöntää vuosittain tukea valtion talousarvion puitteissa.

3 §

Tärkkelystuen perusteet

Kotimaassa perunatärkkelystuotantoa harjoittavalle yhteisölle maksetaan valtion varoista tärkkelystukea kotimaisesta raaka-aineesta valmistetun tärkkelyksen hinnan alentamiseksi tärkkelyksen kansainvälisen markkinahinnan tasolle.

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa syyskuussa 1992 tärkkelykselle kansainvälisen vertailuhinnan lain voimassaoloajaksi.

Jos tärkkelyksen kansainvälinen hinta satovuoden aikana on alentunut enemmän kuin 20 prosenttia syyskuussa 1992 vahvistetusta tärk-

kelyksen kansainvälisestä vertailuhinnasta, korotetaan kysymyksessä olevan satovuoden tärkkelystuotannon tukemista varten osoitettujen varojen kokonaismäärää sekä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua enimmäismäärää sillä prosenttiyksikkömäärällä, jolla hinnanalennus ylittää edellä tarkoitettun raja-arvon. Kansainvälisen hinnan kohotessa vastaavasti alennetaan kysymyksessä olevan satovuoden tärkkelystuotannon tukemista varten osoitettujen varojen kokonaismäärää ja 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua enimmäismäärää.

Kotimaassa valmistetun perunatärkkelyksen raaka-aineen hintana pidetään maataloustuotajien keskusjärjestöjen ja tärkkelysteollisuutta edustavan järjestön välillä sovittua hintaa.

Valtioneuvosto päättää vuosittain kunkin vuoden helmikuun loppuun mennessä ne perusteet, joilla tukea voidaan maksaa kuluvana kalenterivuotena markkinoitavalle viljatärkkelykselle.

4 §

Tärkkelyksen käyttötarkoitukset ja yhteisöjen osuudet

Maa- ja metsätalousministeriö määrää ne kotimaisen tärkkelyksen käyttötarkoitukset, joihin markkinoitavan tärkkelyksen osalta valtion tukea voidaan saada.

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa vuosittain kunkin tärkkelystä valmistavan yhteisön osuuden 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua tuesta yhteisöjen keskenään tekemän sopimuksen mukaisesti. Jos yhteisöt eivät asiasta sovi, maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa osuudet viimeistään satovuotta edeltävän maaliskuun loppuun mennessä.

5 §

Tärkkelystuen ottaminen valtion talousarvioon

Tässä laissa tarkoitettua tärkkelystuen maksamista varten osoitetaan valtion talousarvioon vuonna 1994 69 miljoonaa markkaa, vuonna 1995 67 miljoonaa markkaa ja vuonna 1996 64,5 miljoonaa markkaa.

6 §

Tärkkelystuen hakeminen ja maksaminen

Hakemus tärkkelystuen saamiseksi on tarpeellisine selvityksineen tehtävä kuukausittain maa- ja metsätalousministeriölle.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää tärkkelystuen myöntämisestä ja huolehtii sen maksamisesta tärkkelystä valmistavalle yhteisölle.

7 §

Yhteisöjen velvollisuudet

Valtion tukea saavan yhteisön tulee pitää viljelysopimusrekisteriä sekä sellaista kirjanpitoa, josta käy selville kaikki viljely- tai hankintasopimusten perusteella ostetut raaka-ainemäärät, hinnat hinnoitteluperusteineen sekä ostetut ja myydyt tärkkelysmäärät.

Yhteisö on velvollinen esittämään maa- ja metsätalousministeriön määräämälle virkamiehelle tarkastusta varten kustannuslaskentansa ja kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksen suorittamisessa.

8 §

Laiminlyönnin seuraukset

Jos valtion tukea saava yhteisö kehotuksesta huolimatta laiminlyö 7 §:ssä säädetyt velvollisuudet, voi maa- ja metsätalousministeriö lopettaa valtion tuen maksamisen siitä ajankohdasta lukien, jolloin laiminlyönti on todettu.

Perusteettomasti tai liikaa maksettu tuki peritään takaisin sen mukaan, mitä maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetussa laissa (88/71) säädetään.

9 §

Liikesalaisuus

Liikesalaisuudeksi katsottavaa tietoa, joka on saatu tämän lain nojalla, ei saa käyttää yksityiseksi hyödyksi eikä kertoa sivullisille.

10 §

Valtuutussäännös

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa maa- ja metsätalousministeriö.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1993 lukuun ottamatta 3 §:n 2 momenttia, joka tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992. Laki koskee satovuosina 1993/94—

1995/96 kotimaassa markkinoitavaa peruna- markkinoitavaa viljatärkkelystä.
tärkkelystä ja vuosina 1993—1995 kotimaassa

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Ole Norrback